

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (From): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af ligningsloven [af Ømann m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 33) findes i tillæg A. sp. 725, fremsættelsen i tidenden sp. 519).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Finansministeren (Poul Møller): Det lovforslag, socialistisk folkeparti her fremsætter, er jo i sin konstruktion ganske enkelt, da det går ud på, at vi i løbet af en 10-års periode skal nå frem til, at det er uden betydning for opgørelsen af den skattepligtige indkomst, om skatteyderen har haft underskud eller overskud på sin egen bolig i et en- eller tofamilieshus eller en ejerlejlighed. I det første år inden for 10 års perioden skal skatteyderen medregne $\frac{9}{10}$ af over- eller underskuddet ved indkomstopgørelsen, i det næste år $\frac{8}{10}$ og således videre, indtil vi i 1979 kommer ned på nul.

Så langt svarer lovforslaget helt til det forslag om ændring af ligningsloven, socialistisk folkeparti fremsatte i den forrige folketingsamling. Dengang kunne hverken den da fungerende finansminister eller noget parti her i folketinget bortset fra socialistisk folkeparti selv, naturligvis, gå ind for det.

Lad mig straks sige, at heller ikke jeg kan anbefale lovforslaget. Rent bortset fra at det strider mod boligforliget, ville det, hvis det blev gennemført, medføre uhyre praktiske vanskeligheder, da de ærede medlemmers lovforslag i punkt 2 forudsætter en sondring mellem private og erhvervsmæssige renteudgifter. Vanskeligheden ved at skelne mellem disse to slags renteudgifter vil medføre, at ordningen får slagside, idet det vil gå ud over lønmodtagere og pensionister i langt højere grad end over de selvstændige erhvervsdrivende.

Jeg tror, at jeg med hensyn til disse og en række andre problemer kan nøjes med at henvise til, hvad der blev sagt under debatten i den forrige folketingsamling både af den da fungerende finansminister og af en række ordførere; det vil være at læse i Folketingstidende 1968-69, sp. 6057-6078.

Ved genfremsættelsen her i efteråret har socialistisk folkeparti imidlertid tilføjet en regel om, at renter af gæld, som skatteyderen stifter efter den 1. januar 1970, kun kan fradrages i det omfang, det drejer sig om lån, som skatteyderen har optaget til brug i sin erhvervsvirksomhed. Denne regel går dog ikke på lån i en- eller tofamilieshus eller ejerlejlighed, men alene på anden privat gæld.

Når socialistisk folkeparti mener, at renter af lån i boligen ikke skal kunne fradrages, er der naturligvis en vis konsekvens i også at foreslå heller ikke at give skatteyderen lov til at trække renterne fra, når han f. eks. låner penge for at købe en ny privatbil eller privat indbo. Der er bare det kedelige ved det, at vanskeligheden ved at skelne mellem det private og det erhvervsmæssige også foreligger her, måske endda i forstærket grad. Under debatten i forrige samling påpegede flere ordførere da også, at socialistisk folkepartis forslag ikke ville blive bedre, hvis det blev udvidet på den måde, der nu er foreslået.

Selv om jeg altså ikke kan gå ind for lovforslaget eller anbefale dets vedtagelse, kan jeg ikke have noget imod, at de problemer, det berører, søges nærmere belyst i et folketingsudvalg, hvis der skulle være ønske herom. Mest praktisk ville det da være, hvis lovforslaget henvises til nærmere drøftelse i udvalget, som er nedsat om forslaget om ligningsloven, som jo også indeholder bestemmelser om lejeværdien i nye og ældre enfamilieshuse.

Grünbaum: Det lovforslag, vi skal drøfte nu, har efter vor opfattelse i hvert fald alvorlige fejl. Det vil især ramme lønmodtagerne, og det vil virke helt urimeligt over for de mennesker, der har købt eget hus i tillid til gældende regler. Vi vil ikke være med til at gennemføre en ordning af en sådan karakter. Vi har afvist det tidligere, og vi vil også afvise det i dag.

[Grünbaum.]

Den, der har egen virksomhed, vil jo i vidt omfang kunne dække sig ind ved at tage lån og renteudgift ind over virksomhedens regnskab. Hvor er vi så henne? Vi har en ny og større uretfærdighed, hvis vi laver en sådan ordening. Den, der har råd til det, den kapitalstærke, kan jo i øvrigt købe sit hus kontant. Han kan altså, hvis lovforslaget skulle blive gennemført, skaffe sig en helt skattefri indtægt så at sige skjult i huset. Det kan lønmodtagerne jo ikke. Her bliver de også sorteper, og det gør i øvrigt også den lille selvstændige, der ikke har kapital eller mulighed for at optage ekstra lån i sin virksomhed. Derfor vil forslaget medføre en endnu større ulighed i beskatningen, end vi har i dette øjeblik, og det er ikke den vej, vi skal.

Ved den tidligere behandling af SFs forslag her i tinget i foråret — det var den 29. april — gav jeg en udførlig redegørelse for vor stilling til parcelhusfradraget, og jeg nævnte nogle andre muligheder for at nå frem til en bedre ordening. Vi er naturligvis ikke imod, at man forsøger at finde ordninger, der er bedre end dem, vi har. Vi er enige med venstre og med de radikale om, at der kunne være god grund til at lægge et loft over den skattemæssige fordel ved fradrag for eget hus, når det drejer sig om de såkaldte luksurvillaer. Det er også en oplagt urimelighed, at skattefordelen ved parcelhusfradraget bliver større, jo større indkomsten er. Der er ikke megen rimelighed i, at to familier, der bor i et hus af nøjagtig samme værdi og med samme udgift, får et helt forskelligt fradrag i skatten alt efter indtægtens størrelse; jo større indtægt, jo større skattefordel. Det er jo en generel urimelighed i vort skattesystem, og denne generelle urimelighed virker altså også her ved parcelhusfradraget. En mulig løsning på dette punkt var at give et fast fradrag af en eller anden størrelse, f. eks. 40 pct., bare for at nævne et tal, der angiver en størrelsesorden, og så give dette fradrag i skatten i stedet for i indkomsten. Så bliver fordelene jo uafhængig af indkomstens størrelse.

Til belysning af forholdet mellem ejere og lejere, som hr. Ømann også har rejst i sin fremsættelsestale, mener vi, at det ville være af værdi, om vi i udvalget kunne

få en beregning, der viser, hvordan stillingen er nu for lejerne efter boligsikringsordningen og rentesikringsordningen sammenlignet med skattefordelen ved parcelhusfradraget. Det må være for boliger af forskellig størrelse og for forskellige indkomster. Vi er enige i, at der må tilstræbes en rimelig balance mellem de to boligformer, men jeg vil meget gerne understrege så kraftigt som muligt, at den sociale linje i boligpolitikken må fortsættes. Boligen bør ikke betragtes blot som en vare, men først og fremmest som et socialt gode, hvor der skal tages et meget stort hensyn til familiemæssige og miljømæssige synspunkter. Parcelhuse er efter vor opfattelse i mange tilfælde en virkelig god boligform for familien med børn — og vel ikke mindst for familien med børn. Men også etagebyggeriet kan, når der bygges rigtigt, opfylde de familiemæssige og de miljømæssige krav. Noget afgørende er, at udgiften til boligen ikke bliver for høj, og det gælder for såvel boligen i eget hus som for lejligheden i etageejendomme.

Boligspørgsmålet er og bliver et socialt spørgsmål, og det må behandles som sådant i sin helhed. Det er ikke kun et skatte-spørgsmål. Og SFs forslag giver i hvert fald ingen løsning efter min opfattelse, tværtimod. Det, der tiltrænges, er bl. a., at boligsikringsordningen føres å jour med pris- og lønudviklingen. Det har vi stillet forslag om. Og for at hjælpe dem, som på grund af lav indkomst ikke opnår særlige fordele ved parcelhusfradraget, kunne det jo overvejes at udvide boligsikringsordningen til også at omfatte parcelhusejere med lavere indkomster. Det spørgsmål er da en overvejelse værd. Endvidere kunne det overvejes at gennemføre en ordening, hvorefter der bliver givet skattefrihed for overskud af eget hus indtil et vist beløb, f. eks. indtil 1.000 kr., til hjælp for adskillige af de ældre parcelhusejere, der som folkepensionister er henvist til at klare sig med en beskedne indkomst. Der kan findes ordninger, der er bedre end den gældende ordening, også uden at man kommer til at ramme de nuværende parcelhusejere.

SFs forslag er denne gang udvidet til også at omfatte en ophævelse fra 1. januar 1970 af retten til at fradrage renter af gæld, når gælden ikke er optaget til brug i den skatte-

[Grünbaum.]

pligtiges erhvervsvirksomhed, altså renter af forbrugslån. Den tanke, der ligger her, er absolut sympatisk. Det kan ikke andet end forekomme helt urimeligt, at folk, der forbruger på kredit, skal have skattemæssige tilskud — for det er jo, hvad der er tale om — fra alle andre skatteydere, som køber kontant. Det gælder hele afbetalingshandelen, og det gælder i særdeleshed et område som bilkøb. Her skal skatteyderen jo ikke engang opføre nogen lejeværdi som skattepligtig indtægt.

Men jeg har de samme betænkeligheder, som finansministeren har givet udtryk for. Også her må vi jo spørge: hvordan vil man egentlig forhindre, at den selvstændige erhvervsdrivende, hvis man gennemfører en sådan ordning, køber bilen eller fjernsynet eller gulvtæppet eller hvad det nu er kontant, men med penge, der lånes, og hvor lån og renteudgifter føres over virksomhedens regnskab og dermed også føres til fradrag? Man kan jo ikke øremærke penge; det er det, der er problemet. Resultatet er, hvis SFs forslag gennemføres, at det her igen er lønmodtageren, der bliver sorteper, og det kan vel ikke være hensigten, heller ikke fra SFs side.

Vi kan altså ikke gå ind for det lovforslag, der er fremsat af SF, men også vi vil, som jeg også sagde det i foråret, meget gerne være med til at se, om der er andre muligheder, så man i hvert fald for fremtidige købere af parcelhuse kan nå frem til en mere rimelig ordning end den, vi har i dag.

Haunstrup Clemmensen: Der bør efter vor opfattelse i enhver lovgivning være en rimelig afbalancering mellem de forskellige befolkningsgrupper, og det er ikke vor opfattelse, at det er tilfældet i nærværende lovforslag.

Jeg vil gerne først gøre nogle enkelte bemærkninger vedrørende det nye i lovforslaget, nemlig forslaget om allerede fra 1. januar 1970 at ophøre med fradragsret for ikke-erhvervmæssige renteudgifter. Vi har den opfattelse, at det ikke er praktisk muligt at foretage en afgrænsning her. Der er allerede både af ministeren og af den socialdemokratiske ordfører gjort bemærkninger herom. Jeg deler betænkeligheden.

Jeg tror, det ville blive et overordentligt stort administrativt apparat, der skulle opbygges, og selv med opbygning af et sådant apparat vil det næsten være uoverkommeligt og umuligt at foretage den saglige afgrænsning af, hvornår erhvervsmanden har et lån, der er erhvervmæssigt og udelukkende erhvervmæssigt betonet; og når en sådan afgrænsning ikke kan finde sted, er der altså her tale om en forskelsbehandling til ugunst for lønmodtagerne. Et sådant forslag agter vi ikke at medvirke til gennemførelsen af.

Derudover kan man måske gøre den lidt sarkastiske bemærkning, at man dog, når man endelig var begyndt at røre ved disse ting, måske kunne have interesseret sig for, om det så var rimeligt at opretholde fuldt ud skattepligten af mindre renteindtægter. Jeg forstår, at man ikke har noget ønske om at reformere på dette område. Det havde dog vel trods alt været naturligt, når man endelig var inde på disse problemer, at se på disse spørgsmål.

Herudover indeholder lovforslaget en slags genfremsættelse af det i sidste samling fremsatte forslag vedrørende parcelhusejernes beskatningsforhold. Jeg kan her ganske henvise til de bemærkninger, der også fra mit partis side blev gjort ved den lejlighed. Vi henviser også her til, at en rimelig afbalancering mellem etageejendommenes lejere og parcelhusejerne selvfølgelig må finde sted, men det kan ikke være undgået heller forslagsstillernes opmærksomhed, at der er en boligsikringsordning for etageejendommenes lejere, hvorimod dette i hvert fald hidtil ikke har været tilfældet for parcelhusejerne. Derfor mener vi ikke, at dette forslag, hvis det gennemføres, kan gennemføres på en måde, der giver en rimelig afbalancering mellem disse to befolkningsgrupper, tværtimod mener vi, det vil føre til en urimelig beskatning af parcelhusejerne i forhold til etageejendommenes lejere, så derfor kan vi heller ikke medvirke til denne del af lovforslaget.

Det er klart, at vi er parat til under udvalgsarbejdet at se på, hvordan de to befolkningsgruppers stilling er, fordi vi som sagt ønsker videst mulig ligestilling, men det er vor opfattelse, at dette lovforslag ikke medvirker hertil, men tværtimod modvirker denne linje.

Jens Foged: Lad det være sagt med det samme, at venstre kan ikke tiltræde eller anbefale det fremsatte lovforslag.

Når forslagsstillerne påberåber sig hensynet til skattemæssig ligestilling af ejere og lejere, er det helt uden sammenhæng med spørgsmålet om ligestilling af ejere og lejere, al den stund der er mange andre forhold, som har betydning for en sådan ligestilling. Lejerne har efter boligforliget rentesikring og boligtilskud, vurdering efter lejeværdi og meget mere, og en økonomisk opgørelse har da også vist, at ejerne — parcelhusejerne — får et huslejetilskud i form af skattenedsættelse på 1,5 milliard kr. Lejerne får et tilskud på 400 mill. kr. i form af rentesikring, boligsikring, driftstilskud m. v., og yderligere bevirker huslejere-restriktioner for den ældre boligmasse en huslejenedsættelse på ca. 1,5 milliard kr. Denne opgørelse viser altså, at for lejerne er der goder for 2 milliarder kr., mens det for ejerne er opgjort til 1,5 milliard kr. Såvel den tidligere finansminister som den tidligere boligminister har da også givet udtryk for, at boligforliget skabte en sådan ligestilling af ejere og lejere.

Det skattemæssige problem, som hr. Ømann her forelægger, er revet ud af sin sammenhæng, og venstre ønsker disse problemer behandlet i sammenhæng.

Med hensyn til afskaffelse af såvel oversom underskud af bolig på selvangivelsen er også dette uden sammenhæng med de relevante forhold, bl. a. fordi der beregnes en boligværdi, som pr. 1974 vil være 4 pct. af vurderingen efter boligforliget. Lad os som eksempel tage en såkaldt rigmandsvilla — det er det udtryk, hr. Ømann anvender i sin fremsættelse — til 1 mill. kr., 4 pct. heraf er 40.000 kr., som skal tillægges indkomsten hvert år. Lad os videre forudsætte, at ejeren af en sådan bolig beskattes med 60 pct., det vil sige 24.000 kr. årlig i skat for at bo i en sådan bolig, og selv om der nu skulle være fradrag for ca. 10.000 kr., ville beskatningen alligevel blive ca. 18.000 kr. årlig. Andre ejere — og det er 90 pct. af dem, der bor i rimelige huse — har mere eller mindre gæld. De svageste har jo den største gæld. De har på den måde frivilligt påtaget sig en stor tvungen opsparring. Pengene kan som bekendt ikke

også benyttes til andet privatforbrug, de kan kun bruges én gang.

I det hele taget må vi sige om enfamilieshusene, at de har i almindelighed den allerstørste betydning for et godt familieklima også. Her er der legeplads, der er luft, og der er bevægelsesfrihed for børnene. Byggeriet af sådanne gode boliger bør stabiliseres. Hvorfor vil LF, LS, undskyld SF — ja, de bogstaver er ikke til at hitte ud af — hvorfor vil SF dog lægge sten i vejen for et privat initiativ for at skaffe sig selv en god bolig? Der er brug for alle gode kræfter for at sikre næste generation gode boliger. Vi skulle nødig ende i et byggeri, der om få år kaldes for slum.

Forslagsstillerne ønsker tillige at afskaffe rentefradrag for privat gæld. De velhavende kan se stort herpå, hvorimod de unge, der skal nyetableres, og lønmodtagerne i al almindelighed får endnu ringere muligheder for at få foden under eget bord. Renter af møbelgæld, for slet ikke at tale om renter af studiegæld, af etableringsgæld i et hus eller i et nødvendigt befordringsmiddel — og jeg kalder altså et befordringsmiddel nødvendigt i mange tilfælde, hvor arbejdspladsen ikke ligger lige om hjørnet — og renter af gæld til børns uddannelse må efter forslagsstillerne ikke fradrages i den skattepligtige indkomst.

Når renter af gæld ikke må fradrages, skal der vel retfærdigvis heller ikke svares skat af renteindtægt. Eller skal der? Må jeg spørge den ærede ordfører for forslagsstillerne: skal der fortsat svares skat af renteindtægt? I så fald står tingene ikke i rimeligt forhold til hinanden. Den, der i sin ungdom ikke har måttet fradrage renteudgift, skal efter flid og sparsommelighed senere hen eventuelt svare skat af renteindtægt. Begge de foreslåede ændringer er revet ud af en større sammenhæng og må derfor afvises, men som sagt, de velhavende kommer let ud over det, de har pengene til kontant betaling, mens de unge, lønmodtagere i almindelighed, rammes urimelig hårdt af en sådan bestemmelse. Først skal de klare afdrag og renter og nu også kilde-skat. Der bliver noget at leve op til.

Venstre ønsker lighed og er villig til at kulegrave alle relevante problemer i en helhedsløsning vedrørende boligforholdene.

[Jens Foged.]

For rentefradragenes vedkommende må vi bestemt afvise en merbeskatning af de mindre bemidlede, af de unge, en merbeskatning, som stort set kun rammer lønmodtagerne. Vi er villige til forhandling i et udvalg, men de foreliggende forslag afvises.

Helge von Rosen: Det positive ved hr. Ømanns lovforslag er, at det måske kan give anledning til en ny belysning af de parcelhusproblemer, som er kommet mere og mere i kikkerten, det, han med rette kalder parcelhusfordelene.

Parcelhusfordelene er, som alle ved, afledet af de fordele, som krigen har givet lejerne i den gamle boligmasse. Det er klart, at parcelhusregnskaberne over en bank må give underskud, når den beregnede leje er tilpasset lejen under restriktionerne i udlejningsejendomme. Denne tilpasning er jo sket for at tilvejebringe den skattemæssige ligestilling af ejere og lejere, som hr. Ømann efterlyser, men man må erkende, at resultatet er blevet lidet opmuntrende. Det er en af de mange virkninger af 25 års planøkonomi på boligområdet.

Skattelovgivningens almindelige princip er jo, at udgifterne kan fradrages bortset fra afskrivning, og at en summarisk indtægt, beregnet efter, hvad man kan få ved udlejning, skulle tillægges. Hvad er der efter hr. Ømanns mening forkert ved dette som princip, spørger jeg. Han nævner ganske vist selv, at en forhøjelse af den beregnede leje til en markedsværdi ville tvinge et stort antal familier fra hus og hjem, men dér må man spørge: hvad gør hans eget forslag, selv om det sker lempeligt over 10 år? Hvorfor ikke blive ved den gældende lovgivnings oprindelige principper og genskabe ligestillingen af ejere og lejere ved at forhøje lejeværdien successivt til markedsværdien, sådan som det i hvert fald er intentionen med boligforliget? Hvis både parcelhusstøtte og lejerstøtte af enhver form afvikles, får den offentlige sektor i øvrigt en aflastning med rundt regnet 3 milliarder kr. om året, dels fra parcelhusejere, dels fra lejere.

Hr. Ømann vil, så vidt jeg kan forstå af hans almindelige bemærkninger om ligestilling af ejere og lejere, gerne nå til samme resultat, som boligforliget tilsigtede, men

blot ad en anden vej end forhøjelsen til markedsleje. Her synes jeg han kommer galt af sted. Af hans fremsættelse kan man fornemme, at han selv er ængstelig, når han må nøjes med at referere, at han har fået at vide, at det er svært at sondre mellem private og erhvervsmæssige renter, og at hans forslag favoriserer de erhvervsdrivende på lønmodtagernes bekostning. Han har ikke andet at sige til de bemærkninger, han selv refererer, end at hans forslag er rigtigt, og at der skal meget til at opveje det behov, der er for hans forslag.

Jeg skal give hr. Ømann et konkret eksempel. En velsitueret mand sælger sin obligationsbeholdning til en værdi af 300.000 kr. og finansierer dermed et parcelhuskøb. Hans skattepligtige indkomst falder med renten af obligationerne, ca. 30.000 kr. om året, uden at det efter hr. Ømanns forslag får indflydelse på skatten via ejendommen, hvis overskud jo efter forslaget skal falde væk. Hans virkelige boligudgift bliver dermed små 20.000 kr. billigere om året, end boligudgiften er for den, der ikke har pengepungen i orden og køber et sådant hus.

Til gengæld er jeg meget nær ved at være fuldt enig med hr. Ømann i hans femfoldige håb om fjernelse af skatteskevhed mellem ejere og lejere, af den voksende skattefordel af boligudgiften ved voksende indkomst, af den inflationsskabende ret til fradrag af renter af privat gæld, af parcelhusfordelens inflatoriske virkning på grundpriserne og på byggesektoren i det hele taget og af parcelhusfordelens incitament til inflationsskabende udnyttelse af den belåningsreserve, der er i parcelhusene. Men jeg ville blive meget overrasket, hvis de foreslåede to nye stykker på tilsammen 10 linjer til henholdsvis § 14 A og som ny § 16 E i ligningsloven skulle kunne bringe så meget godt med sig i et snuptag.

Hr. Ømann forbigår noget essentielt, som verden over er blevet et problem på grund af konstant inflatorisk udvikling. Lånerenten kan anskues som bestående af to elementer, dels lejen af den lånte købekraft, dels erstatningen for forringelse af tilbagebetalingens købekraft. Det er naturligvis forenklet, men hvis den almindelige forventning går ud på en årlig prisstigning på 5 pct.; så vil de 5 pct. af lånerenten eller ca. halvdelen af den rente, vi efterhånden

[Helge von Rosen.]

har vænnet os til, kunne betragtes som en slags inflationspræmiebetaling. Set fra låntagerens, f. eks. parcelhusejerens, synspunkt vil halvdelen af hans årlige rentebyrde på den måde i realiteten være et afdrag. Efter vort skattesystem, som jo svarer til andre landes på dette punkt, kan dette afdrag trækkes fra som udgift bortset fra kurs-tabet. Dette forhold kombineret med de lave, restriktionsprægede lejeværdier og de lave, kun hvert fjerde år under hensyn til prisstigningen regulerede ejendoms-værdier er det, der fører til det stødende parcelhusunderskud.

Så vidt jeg kan se, er det i hvert fald i princippet især fradragsretten for den afdragsprægede del af renten, som fører til skævhederne mellem ejere og lejere. Denne skævhed rettes noget op ved, at en del af renten — den del af renten, som kurstabet repræsenterer — ikke kan fradrages efter vor lovgivning, og når dette og boligsikringen tages i betragtning, er der vel ikke meget tilbage af skævheden mellem parcelhusejere og lejere i den gamle boligmasse. Jeg tror, det er skævheden mellem på den ene side parcelhusejere og lejere i den gamle boligmasse og på den anden side lejerne i den nye boligmasse, der, selv om der er boligsikring, er sagens kerne. Medens parcelhusejerne kan nyde godt af den afdragsprægede del af renteudgiften gennem værdistigning af parcelhuset i takt med prisudviklingen og jævnføringen med den gamle boligmasses leje, må lejerne i den nye boligmasse jo betale en mere eller mindre omkostningsbestemt leje, som indeholder dækning også for den opsparingsprægede del af renten, uden at de nogen sinde kommer til at nyde godt af opsparingen, og hvor deres bidrag dertil oven i købet vejer tungest i den første årrække af en længere lejeperiode.

Forslaget om sondring mellem gæld stiftet til erhvervsformål og gæld stiftet til andre formål anser jeg for helt upraktikabelt. Desuden fører forslaget, uden at hr. Ømann vel tilsigter det, for mig at se til en formuepræmiering, en formueskat med omvendt fortegn. De, der har pengepungen i orden, finansierer et løbende menforbrug ud over indtægten, som jo ofte for en forretningsmand kan være nul, samt deres køb af

varige forbrugsgoder ved salg af f. eks. deres obligationsbeholdning eller et andet aktiv, og de får derved en skattebesparelse, medens de uformuende og de, der har deres formue bundet f. eks. i forretningen eller i huset, må låne uden skattefradrag for renten.

Jeg skal ikke opholde mig nærmere herved, men kun pege på, at det, hr. Ømann tilsigter, har man i hvert fald i skatte-teorien grebet an fra den anden ende på den måde, at man, som hr. Grünbaum også var inde på, principielt burde beskutte den løbende fordel, som det er at eje et værdifuldt indbo, en kostbar malerisamling, en lystbåd, en bil osv., ved at man ligesom ved parcelhusene tog en skat af visse procenter af en værdiansættelse af aktivet repræsenterende den årlige nytte. Men selv om det principielt kunne være tiltalende, er det jo administrativt afskrækkende i forhold til det provenu, man kunne forvente.

Som det vil forstås af mine helt principielle bemærkninger, kan jeg love en meget interesseret, men ikke alt for velvillig radikal deltagelse i udvalgsbehandlingen. Men jeg vil gerne til slut understrege, at det radikale venstre selvfølgelig positivt vil diskutere både udligning af skævheder og afvikling af støtte. Vi vil gerne betragte hr. Ømanns forslag som en udstrakt hånd om disse ting.

Sigsgaard: Det foreliggende lovforslag her har jo givet flere ordførere lejlighed til at gøre bemærkninger om skævheden mellem ejere på den ene side og lejere på den anden side, bl. a. var hr. Jens Fogeds bemærkninger stort set var et referat af det, de såkaldte vismænd er kommet frem til her for nylig. Hr. Jens Foged sagde, at lejerne har en fordel på, jeg tror, det var 1,5 milliard kr. på grund af huslejerestriktionerne, på grund af hvad hr. Jens Foged vist kaldte et kunstigt lavt huslejeniveau.

Denne betragtning, som hr. Jens Foged altså deler med de såkaldte vismænd, finder jeg noget mærkværdig. Hvis vi havde et såkaldt frit boligmarked, hvis ejerne altså kunne sætte lejen op alt, hvad den nu kunne bære, ville lejen jo blive virkelig høj i den situation, vi har i dag med stor

[Sigsgaard.]

boligmangel; men denne stigning — og det er vel det, hr. Jens Foged forstår ved et indirekte tilskud — er jo en betaling for boligmangelen, en betaling, kunne man også sige, for en forfejlet boligpolitik. Det er ikke en stigning, der på nogen måde svarer til lejeboligens værdi, for den er jo tit ganske ringe i den gamle boligmasse, som vi stort set har.

Opretholdelsen af det nuværende lejeniveau har altså efter min opfattelse ikke noget som helst med tilskud at gøre. Tværtimod ville et frit boligmarked med de store huslejeforhøjelser, som det ville indebære, betyde endnu en milliardforøring til grundejerne oven i den milliardforøring, som man gav dem ved indgåelsen af boligforliget. Så jeg tror, at man i udvalget kan få en meget, egentlig spændende diskussion om forholdet mellem ejere på den ene side og lejere på den anden side, for man kan altså anlægge alle mulige vurderinger, men den, som vismændene har anlagt, og som hr. Jens Foged her har citeret, forekommer mig at være den mest umulige af dem alle.

I dag giver staten tilskud til parcelhusene. Hver gang der bygges 1.000 parcelhuse, mister det offentlige vel 10-15 mill. kr. i skat, og de skal så betales af det øvrige samfund, af mennesker, der i almindelighed har dårligere råd til det. Hvis to ægtepar hver tjener 40.000 kr. og det første bor i lejlighed, det andet i et parcelhus, vurderet til 100.000 kr. for at tage et forholdsvis lavt tal, så skal parret i lejligheden betale 11.000 kr. i statsskat, medens parret i huset på grund af skattefordelen slipper med 7.500 kr. Besparselsen er altså over 30 pct. Jo mere velhavende villaejeren er, jo mere sparer han, jo større tilskud får han af det øvrige samfund.

Det er klart, at den politik er uforsvarlig, men SF's forslag om at ændre den er desværre ikke godt. SF vil forbyde fradrag af renter af privat gæld, men renter af erhvervsgæld kan jo fortsat trækkes fra, og jeg er enig med andre ordførere i, at en sådan bestem-

melse vil være til stor fordel for erhvervsdrivende, der jo tit vil være i stand til i stedet for gæld i eget hus at optage andre lån og kalde dem lån til erhvervsvirksomhed og på den måde undgå at blive ramt af forslaget. Der vil derfor være en klar tendens til, at SF's forslag overvejende vil ramme arbejdere, funktionærer og tjenestemænd.

Principielt mener jeg, at det er rigtigst med en beregning af overskud eller underskud på parcelhuse ud fra en normal lejeværdi fastsat som en procent på 6-9 afhængig af konjunkturerne, diskontoen osv. Grunden til denne principielle indstilling er, at personer med formue bør beskattes ens, hvad enten deres formue er anbragt i obligationer, som hr. Helge von Rosen var inde på det, i andre værdipapirer eller i eget hus. På den baggrund må jeg over for SF-forslaget i stedet pege på en løsning, hvorefter lejeværdien f. eks. over en 10-årig periode sættes op svarende til det almindelige renteniveau. Perioden kan så være kortere for nye huse.

Et sådant forslag kan jo ramme folk, der ikke har særlig stor gæld i deres hus, urimelig hårdt, og der er forskellige veje, man kan gå for at råde bod på det. Hr. Grünbaum var inde på én eller måske flere af dem. Jeg kunne forestille mig, at for at undgå det kunne man gennemføre en bestemmelse om, at hvis lejeværdien udgør et større beløb end summen af fradragene på ejendomsskemaet og rentefradrag på selve selvangivelsen, nedsættes lejeværdien til denne sum. Dette forslag vil stort set eliminere parcelhusenes skattefordel, men uden at det rammer jævnt stillede folk med lille eller ingen gæld i deres hus.

Der kan findes andre løsninger, og flere af dem har været nævnt her af ordførerne, men skal de være socialt forsvarlige, må begrebet lejeværdi af eget hus nok bevares. SF-forslaget er altså ikke en løsning, som vi kan gå ind for.

Må jeg slutte med at sige, at det heller ikke ser ud til at være tilstrækkelig gennemarbejdet. Man foreslår, at renter af gæld

[Sigsgaard.]

optaget til erhvervsvirksomhed skal kunne trækkes fra. Men hvad så med renter af studielån f. eks.? Hvad med renter af gæld optaget i særlige nødsituationer? Hvad med renter af lån til indskud i socialt boligbyggeri? Hvad med renter af lån til finansiering af flytning for at kunne få en ny stilling? Der rejser sig en lang række spørgsmål, som der hverken i lovforslaget, bemærkningerne til det eller i fremsættelsen er taget nogen stilling til. Jeg synes, at sådanne spørgsmål viser, hvor vanskelig det vil være at trække en rimelig grænse mellem erhvervsgæld og anden gæld, og administrationen og kontrollen vil være uhyre vanskelig for ikke at sige umulig. Også af den grund kan jeg ikke anbefale SF's forslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ømann): Må jeg takke både ministeren og ordførerne for den interesse, der er vist lovforslaget. Jeg kan desværre ikke takke for nogen positiv indstilling til forslaget, det havde jeg ikke ventet i denne omgang heller, men jeg har dog lyttet for at spore, om vi ikke er nået længere siden den sidste debat, vi havde om dette spørgsmål i foråret. Det burde vi egentlig være, men det er, som om at tanken om at gå ind i denne diskussion er præget af større forsigtighed, formodentlig fordi man i de forskellige partier er blevet klar over, at her rører man ved et meget ømt punkt, som på den anden side har overordentlig stor økonomisk betydning, og det maner jo nok til forsigtighed, før man rigtig har fundet sit standpunkt på de forskellige fronter.

Der er jo sket det siden sidst, at der er kommet tanker fra partiet venstre om en beskatning af de dyrere huse. Når jeg har nævnt ordet rigmandsvillaer, vil jeg gerne sige til hr. Jens Foged, at det er sandelig inspireret af den debat, der var omkring vestres forslag i begyndelsen af sommeren. Der er kommet udtalelser af økonomiminister, som har henledt opmærksomheden på omfanget af dette problem om beskatningen af parcelhuse. Vi har oplevet det definitive sammenbrud af regeringens rentepolitik, og vi har på det seneste oplevet obligationsskandalen. Vi har set, at det er nødvendigt at gennemføre nødhjælpslønning

ger for det sociale byggeri, men vi savner en konstruktiv plan for hele byggeriseren. Endvidere har vi set en række pressekommentarer, som åbent indrømmer, at boligforliget af 1966 ikke bragte nogen løsning, og at man ikke vil være en løsning nærmere, når boligforligets tid udrinder i 1974.

Så har vi endelig socialdemokratiets sene undsigelse af ejerlejlighedsskandalerne, ejerlejlighedsloven og alt dens væsen.

Trods de forsigtige udtalelser her i dag er det min overbevisning, at vi langsomt, men sikkert nærmer os en alvorlig revision af boligforliget og dermed også en alvorlig overvejelse af parcelhusproblemet eller rettere -problemerne, og jeg vil gerne pege på, at problemerne er i vækst. Skattefordelene har medført en helt naturstridig drejning af boligproduktionen over imod villa- og parcelhusbyggeriet, således at der nu bygges omkring 30.000 huse årligt over for omkring 13.000 lejligheder i det sociale byggeri. Denne udvikling kan vel nok boligmæssigt være sund, men økonomisk er den katastrofal, og denne udvikling vil accelerere med de parcelhusfordele, der findes, hvis folkettingen ikke gør et eller andet.

Mit parti er naturligvis åbent over for andre måder at afskaffe fordelene, man kan også kalde det de samfundsmæssige ulemper, på, men den her foreslåede har så afgørende rigtige økonomiske virkninger og retfærdighedsvirkninger, at de administrative betænkeligheder må blive tilsvarende mindre. For øvrigt er de jo slet ikke af det omfang, som man her har givet udtryk for.

Jeg vil da gerne gøre opmærksom på, at ligningsmæssigt set har vi jo hold på de fleste af de ting, det her drejer sig om. Vi har principielt hold på alle lån, alle hovedstole fremgår af selvangivelserne. Jeg regner med, at vi i denne principielle debat kan se bort fra det direkte skattebedrageri. Vi har principielt hold på alle erhvervsmæssige investeringer; de fremgår i forvejen af selvangivelserne. Vi har uden videre indsigt i de største privatforbrugsinvesteringer, biler, huse, lystbåde, forbedringsudgifter på hus. Vi har ved revision hold også på enhver privatkontos sammensætning.

Bevægelserne i disse størrelser og i den skattepligtige indkomst gør det muligt at afgøre, om et privatforbrug er finansieret ved lån, og om en erhvervsinvestering er

[Ømann.]

finansieret ved lån, på baggrund af, at låneses for optaget privat, medmindre den erhvervsmæssige anvendelse påvises. Den hjælperegel bliver det nødvendigt at indføje, således som jeg også har påpeget i bemærkningerne til forslaget.

Jeg vil gerne fremhæve en ting mere, siden man har lagt så overordentlig stor vægt på den administrative side af sagen. Man kan på forhånd sortere 80 pct. af selvangivelserne fra som aldeles problemløse i den forbindelse, nemlig lønmodtagernes. Ja, man opnår endog den fordel, at den eneste post på lønmodtagernes selvangivelser, som i større omfang volder vanskeligheder ved gennemførelsen af den definitive skat, som alle partier her i tinget ønsker, nemlig regnskabsresultatet for egen bolig, forsvinder, når den lempelige, trinvis aftrapning er forbi.

Jeg vil gerne sige i tilslutning til de administrative betænkeligheder og betænkelighederne ved muligheden for at sondre, at skal det vurderes i penge, vil jeg tro, det bliver forholdsvis overskuelige beløb, der bliver tale om; det bliver i hvert fald forsvindende beløb i forhold til de økonomiske virkninger, forslaget i øvrigt vil have. Jeg vil gerne spørge hr. Grünbaum, hvis indvendinger jeg lægger temmelig megen vægt på: hvad vil være dyrest for lønmodtagerne: at køre videre med den nuværende ordning med alle dens uretfærdigheder og skævheder, som i det store og hele lønmodtagerne må betale, eller at gennemføre det foreliggende lovforslag? Jeg tror ikke, der kan være tvivl om svaret på dette spørgsmål.

Det er anført, at eget hus er et middel til opsparing. Det har dog vistnok vist sig at være en illusion under den herskende ordning. Ved de spekulationshjulpne værdistigninger betyder den ekspanderende parcelhusmasse et hastigt voksende låneobjekt, hvorfor resultatet ikke bliver opsparing gennem afdrag, som man normalt skulle tro, men øget forbrug gennem lån. Det kan da ikke være folketingets mening, at kapitalmidlerne i en tid, hvor erhvervslevet nødvendigvis skal ekspandere, ved hjælp af en helt urimelig ordning kanaliseres ikke til boligbyggeri, som nogle vil anføre, men til private anskaffelser, hvis værdi for den enkelte ofte er problematisk.

Jeg vil gerne spørge finansministeren, hvad det nytter at tale om en toøresopsparing, når vi samtidig har et system, der kraftigt animerer til gældsstiftelse og ligefrem gør grin med de naive, der sparer op? Alle de godtroendes sparepenge og langt mere til går til at fylde den lækage, vi her taler om.

Jeg ved godt, at renter er noget særlig urørligt i liberalistisk tankegang; men den ordning, vi har, er i sig selv et uforklarligt brud på vor ellers klare indkomstskattelovgivning. Det er jo et princip, at indtægter beskattes, uanset af hvad art de er, og at de udgifter, der har været nødvendige for at opnå disse indtægter, kan trækkes fra, men så heller ikke flere. Det er ikke et princip, at der kan ske fradrag af private udgifter, hvortil renter af private lån ubestrideligt henhører. Det er helt logisk og rigtigt i forbindelse med fradrag, at en reel erhvervsudgift bevirker større skatterabat, jo højere den pågældendes indkomst er, og jo højere man er oppe på progressionsstigen; det er den nødvendige konsekvens af et progressivt system. Men konsekvensen hører aldeles op, når fradraget angår en privat udgift. Det er helt absurd, at præmien for gældsstiftelse gøres større, jo rigere man er. Det er anført heroppefra, hvilke virkninger dette har, og der er forskellige ordførere, der har været inde på, at man kunne give et kontant skattnedslag, der ikke var afhængigt af indkomsten. Det er naturligvis en ting, jeg meget gerne vil være med til at drøfte i udvalget.

Men hvorom alting er, så er dette en form for boligstøtte, som vi ikke kan være bekendt. Den har intet fornuftigt formål. Den er bare et udtryk for tilfældigheder fremkaldt af en udvikling, man ikke har kunnet tøjle.

Jeg er noget betænkelig ved de ordførere, der har sagt: ja, vi vil godt drøfte løsninger, men de løsninger, vi vil overveje, må ikke påvirke de nuværende ejeres status. Hvis dette skal tages i bred almindelighed, vil det medføre, at man overhovedet intet kan foretage sig. Rører man ved fordelene, f. eks. indskrænker det område, hvor man reviderer, til de fremtidige parcelhuse, vil det uvægerlig også smitte af på værdiniveauet for de allerede eksisterende parcelhuse, og altså berører man de nuværende ejere.

[Ømann.]

Jeg ser hen til, at vi denne gang når en realdrøftelse af disse ting i udvalget og også af de ideer, der er fremsat af andre ordførere. I foråret kneb det jo med at få tid til en tilstrækkelig grundlig realdrøftelse af forholdene.

Finansministeren (Poul Møller): Det har mest været boligpolitikken og langt mindre skattepolitikken, der har været drøftet under denne debat. Jeg kan naturligvis meget vel se sammenhængen. Men man har været inde på boligpolitiske overvejelser for helt andre befolkningsgrupper end parcelhusejerne, og det synes jeg i og for sig ikke tjener noget formål. Jeg skal derfor helt undlade at blande mig i den boligpolitiske debat.

Når der tales om parcelhusejerne, har jeg noteret med glæde, at det fra praktisk taget alle sider bortset fra forslagsstillerne er blevet sagt, at der ikke skal røres ved de nuværende parcelhusejere. Det synes jeg for så vidt er meget beroligende; det virker med til, at ikke dette forslag og den debat, vi fører i dag, giver anledning til nye købs- eller salgsbølger på parcelhusmarkedet, som jo er meget følsomt over for de skattemæssige forhold, der her er tale om.

Jeg kan ikke være enig med hr. Ømann i, at der ikke foregår en opsparring i parcelhuse. Det er rigtigt, at der naturligvis også foregår en stor gældsætning i parcelhuse; men gælden afdrages dog efterhånden, og det er vel trods alt kun i de færreste tilfælde, at afdragene afløses af tillægs lån. Jeg tror, at der for de fleste familiers vedkommende foregår en jævn opsparring i parcelhusene, og man kan se af salgsstatistikken, at de fleste også har fået en formueforøgelse; den dag de sælger huset.

Når hr. Ømann spørger, om regeringen vil nøjes med kun at tale om toæresopsparring, vil jeg gerne sige, at det er bekendt fra statsministerens åbningstale og fra åbningsdebatten, at vi i de nærmeste dage kan vente et resultat fra det såkaldte Kurt Hansen-udvalg, som netop beskæftiger sig med lånegrænser og obligationernes fremtidige løbetid. Det vil have stor betydning for bedømmelsen af hele dette område, og derfor skal jeg ikke i dag gå ind i en yderligere debat, men blot konstatere, at

regeringspartierne så lidt som regeringen — og jeg forstod også socialdemokratiet — vil kunne gå ind i en realitetsdrøftelse af dette forslag, men nok gerne vil deltage i en belysning af de problemer, forslaget rejser.

Grünbaum: Jeg tror, man må gøre sig klart, at hvis man overhovedet skal nå frem til en løsning af de problemer, vi taler om her i dag, må man simpelt hen sige, at der ikke må røres ved de nuværende parcelhusejeres forhold; de må ikke forringes. Jeg har interesseret mig for dette spørgsmål i mange år, og det var noget af det første, jeg beskæftigede mig med, da jeg blev finansminister i sin tid. Jeg skal gerne indrømme, at jeg da blev klar over problemer, som jeg ikke havde været klar over tidligere.

Politisk set er jeg slet ikke i tvivl om, at hvis man overhovedet virkelig mener, at man vil have ordnet noget her, er det de fremtidige parcelhusejere, man må koncentrere sig om, og eftersom det er inflationsbekæmpelsen, der er et af de væsentlige motiver til at tage sagen op, er det også dér; man først og fremmest skal sætte ind; det er de fremtidige parcelhuskøbere og parcelhusbyggere, der ellers er med til at fremme inflationen med de regler, vi har nu. Jeg nævnte ved den behandling, vi havde i foråret, grundpriser i Birkerød på 120.000 kr.; det er jo almindeligt i dag for små stykker jord på 700 m². Når det er sådan, er der slet ingen tvivl om, at det er parcelhusreglernes rentefradrag, som gør, at mennesker med forholdsvis beskedne indtægter, de funktionærgrupper, som bor deroppe, er i stand til at købe huse, hvis grund koster 120.000 kr. Derfor er der fornuft i at tage spørgsmålet op.

Jeg er nu slet ikke sikker på, at det system, der ligger i den nuværende parcelhusordning, ikke er det rigtige; jeg har ikke hidtil kunnet se noget bedre system. Det er i princippet rigtigt, men det er bare kommet ud af balance, fordi man har haft huslejeregulering i de mange år og så har været nødt til at tilpasse parcelhusordningen derefter. Det er vel også rigtigt at sige, at man ikke i boligforliget har været stærk nok til at sige, at nu skal vi fuldt ud tilbage til det gamle, sådan at vi får balancen mellem ejer og lejer. Det er dér, problemerne

[Grünbaum.]

ligger. Men som sagt må vi se i øjnene, at der ikke må røres ved de nuværende parcelhusejeres forhold; de må ikke forringes. Så må vi se, om man kan finde frem til noget andet.

Jeg er ikke i tvivl om — det er et svar til hr. Ømann — at hvis man gennemfører den af SF foreslåede ordning, vil det ikke alene blive dyrere, men meget dyrt for lønmodtagerne, og det kan vi selvfølgelig ikke være med til. Lad mig som eksempel nævne bilen; det er en af de ting, der vil spille en temmelig stor rolle, også for lønmodtagerne, i fremtiden. Hvordan får man en bil? Jeg er ikke selv biltosset, men det er der jo en masse mennesker der er. Det er et af de store forbrugsområder i fremtiden. Kan man virkelig sige til folk: I skal ikke kunne trække disse renter fra, for I har ingen virksomhed, hvorigennem I kan købe den bil, optage lån osv., mens andre kan gøre det? Jeg nævner bare en enkelt af de varer, der indgår i fremtidens forbrug også inden for lønmodtagerkredsen. Jeg synes ikke, man kan gøre det. Forslaget, som SF har stillet, er ikke velegnet.

Må jeg sige til hr. Foged, som påstod, at såvel den tidligere finansminister som den tidligere boligminister havde givet udtryk for, at boligforliget skabte balance mellem ejere og lejere, at det har hverken den tidligere boligminister eller den tidligere finansminister sagt. Vi har fremhævet, at inden for et vist indkomstniveau, formentlig op til en indtægt på en 30.000-40.000 kr., er der balance mellem den fordel, man får ved parcelhusfradrag, og det, man får ved bolig- og rentesikring. Men kommer man op over denne indtægt, er der en absolut uligevægt til meget stor fordel for parcelhusejerne. Jeg vil ikke have det siddende på mig, at jeg skulle have sagt sådan; det har jeg ikke. Vi vil gerne i udvalget være med til at se på, hvordan man kan finde en mere rimelig ordning. Jeg har selv nævnt flere af mulighederne. En af dem er at ændre fradraget til et fradrag i skatten i stedet for i indkomsten; så kommer man i hvert fald et skridt i den rigtige retning.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ømann): Jeg tror ikke, hr. Grünbaum har forstået

mit spørgsmål ret. Det, jeg spurgte om, var, hvad der ville blive billigst for lønmodtagerne taget som gruppe: at man kørte videre med de nuværende regler, hvor store lønmodtagergrupper skal betale det, det koster at give skattefordel ved visse parcelhuse, eller at man gennemførte det forslag, der her foreligger. Hvis man anskuer det på den måde, kan der vist ikke blive ret megen tvivl om svaret.

Jeg vil også gerne pointere, at formålet med SFs forslag er at gøre parcelhusene billigere og gøre denne boligform tilgængelig for andre end de velbeslædede. Finansministeren strejfede denne virkning af forslaget, da han antydede, at parcelhusmarkedet jo er meget følsomt over for drøftelser af parcelhusfordelene. Derfor vil jeg gerne pointere, at det ikke er muligt at tage parcelhusfordelene væk kun for fremtidige parcelhuse, uden at det også berører de nuværende ejere. De bliver berørt på den måde, at prisen trykkes — og det er vel en værdifuld måde, i hvert fald for de kommende generationer, som så kan få bedre adgang til at anskaffe sig et parcelhus.

Den samme virkning kan anføres med hensyn til hr. Grünbaums betænkeligheder ved at forbyde fradrag af private renter, og her blev der særlig fremhævet biler. Det var dog vist ingen skade til, om de rentekrav, der stilles ved billån, pressesdes en smule, og det vil dog vistnok efter enhver økonomisk betragtning blive virkningen af et forbud mod fradrag af renter.

Jens Foged: Når det ærede medlem hr. Grünbaum nu snakker om, at hverken han eller den tidligere boligminister har udtalt sig om, at der var gennemført ligestilling mellem ejere og lejere ved boligforliget, må jeg bringe et citat fra et brev, der af Grundejernes Landsforbund er stilet til regering og folketing, dateret 5. september 1969. Heri står der:

„Vi minder om, at fhv. boligminister Kaj Andresen på grundejernes landsmøde i 1967 udtalte, at boligsikringen havde gennemført ligestilling mellem ejere og lejere.“

Dette er et citat fra et brev, som ikke er modsagt for boligministerens vedkommende — og jeg tror, jeg til anden behandling

[Jens Foged.]

vil være i stand til også at finde et citat, der viser, hvad den tidligere finansminister har sagt.

(Kort bemærkning).

Grünbaum: Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det ikke var noget citat af, hvad den tidligere boligminister, hr. Kaj Andresen, har sagt, men af, hvad Grundejernes Landsforbund har sagt.

(Kort bemærkning).

Jens Foged: Det kan ikke være rigtigt; i dette brev står der:

„Vi minder om, at fhv. boligminister Kaj Andresen på grundejernes landsmøde i 1967 udtalte . . .“ og så kommer det: „ . . . at boligsikringen havde gennemført ligestilling mellem ejere og lejere.“

Grundejerne gør altså opmærksom på, at således udtalte den daværende boligminister, hr. Kaj Andresen.

(Kort bemærkning).

Grünbaum: Det er måske lidt urimeligt at diskutere dette; men jeg er nødt til, når nu den tidligere boligminister ikke er til stede, at sige, at jeg ved, at det, hr. Jens Foged siger, ikke dækker den tidligere boligministers opfattelse. Den er præcis den samme som min, nemlig at der måske er ligevægt indtil en indtægt på omkring 30.000 kr., tidligere lidt lavere, men at der derefter er en absolut fordel for ejerne. Det er, hvad han altid har sagt om det, og jeg mener ikke, at man kan tage det som et citat af boligministeren, når det er Grundejernes Landsforbund, der siger, at boligministeren mener det og det.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Ømann): Ja, jeg vil såmænd blot takke hr. Jens Foged for det venlige tilsagn om at fremme denne sag til anden behandling her i tinget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (From): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget

henvises til udvalget angående forslag til lov om ændring af ligningsloven m. fl. lovforslag. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Efter at der er meddelt folketingsmand *Poul Dalsager* orlov, har vedkommende gruppe i hans sted udpeget *Svend Erik Andersen* til som medlem at indtræde i følgende udvalg: udvalget angående statsrevisorernes betænkning, investeringsudvalget, udvalget angående rationalisering af statsadministrationen, udvalget angående forslag til lov om ændring af myndighedsloven. (Myndighedsalderen) og forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser med 21 års aldersgrænser, udvalget angående forslag til lov om indkøbsforeninger for mindre jordbrugere samt til som stedfortræder at indtræde i boligudvalget. Den pågældende er herefter valgt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 5. november, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.*

2) *Spørgsmål til ministrene.*

3) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et udvalg til at foretage en gennemgang af forbrugsbeskatningen [af Aksel Larsen m. fl.].

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af kildeskatte-loven.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af arv og gave.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af landsskatte-retsloven.

7) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af afskrivningsloven.

[Tredje næstformand.]

8) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om investeringsfonds.

9) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring af lov for Grønland om indførselsafgifter m. v.

10) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring i lov om ungdomsklubber m. v. i Grønland.

Mødet hævet kl. 15.37.

17. møde.

Onsdag den 5. november kl. 13.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Udvalget angående forslag til lov om ændring af ligningsloven og forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget K. B. Andersen har meddelt mig, at han ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Overvejer ministeren at ændre de regler, der i dag er gældende med hensyn til erstatning til elever ved tilskadekomst i forbindelse med uheld indtruffet i skolen, herunder i skolegården?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets spørgetid onsdag den 11. november.

Den første sag på dagsordenen var:

Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (Burgdorf): I skrivelse af 29. f. m. meddelte folketingsmand P. E. Eriksen, at han i mindst 3 måneder ville være forhindret i at deltage i tingets møder som følge af sit valg til formand for fællesudvalget til forberedelse af det kommende Thisted-Viborg amt, hvorfor han anmodede om orlov fra og med den 5. november d. å. I sit møde den 30. f. m. vedtog folketinget herefter at meddele den ønskede orlov og at indkalde stedfortræderen som midlertidigt medlem fra og med den 5. november d. å.

Hr. P. E. Eriksen er valgt i Viborg amtskreds, og 1. stedfortræder for venstre i denne amtskreds er lærerinde Anna Sejerøe-Olsen, der i skrivelse af 30. f. m. har meddelt, at hun er villig til midlertidigt at tage sæde i tinget i anledning af hr. P. E. Eriksens orlov. Udvalget til valgs prøvelse har i et møde gennemgået stedfortræderlisten og de øvrige dokumenter og indstiller herefter enstemmigt,

at lærerinde Anna Sejerøe-Olsen godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 5. november d. å.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets indstilling om godkendelse af lærerinde Anna Sejerøe-Olsen som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 5. november 1969

vedtoges enstemmigt med 111 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Hanne Reintoft* til socialministeren:

„Vil ministeren overveje en snarlig indsats for at imødekomme det store pædagogiske behov for børnehaver i landets særlig tyndt befolkede områder, f. eks. Nordjylland?“

Skriftlig begrundelse:

Det er fastslået ofte, at børnehaven foruden en social også har en særdeles vigtig pædagogisk funktion, ikke mindst som barnets forberedelse til skolegangen. Ikke desto mindre anlægges der stadig oftest sociale